

Csűry István pályaképe

Csűry István születésének 80. évfordulója alkalmából, ránk maradt írásaira és személyes tapasztalatunkra támaszkodva, megkíséreljük életének és munkásságának rövid bemutatását.

Könyvtárosi pályája Debrecenhez kapcsolódik, születési helye azonban távolabb keresendő. 1921. július 2-án a Szatmár megyei Mikola községben született. Apja, dr. Csűry Bálint abban az időben kolozsvári középiskolai tanár, 1932-től haláláig, 1941-ig debreceni egyetemi tanár, magyar nyelvész, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

Csűry István a kolozsvári elemi iskolai évek után gimnáziumi tanulmányait Debrecenben végezte. Egyetemi tanulmányait Eötvös-kollégistaként a Budapesti Egyetem bölcsészkarán, magyar és német szakon folytatta.

Az intellektuális családi légkör és a budapesti Eötvös Kollégiumban töltött esztendőik meghatározóak voltak egész pályáját illetően. A modern egyetem modelljeként a hajdani Eötvös Kollégiumban megvalósult gyakorlatot értette: „modern egyetem: dolgozva, önállóan búvárkodva, dolgozatokat megvitatta, hatások, információk és inspirációk sűrűjében tanuló tanári–hallgatói közösség. Az ott végzetteknek volt egy igazi egyetemük (a Kollégium) és egy diplomaosztó hivataluk (a Pázmány). A kollégiumi tanárok kutatási témákat kínáltak, feldolgozásukhoz módszereket s irodalmat ajánlottak, kis hallgatói csoportokkal együtt meghallgatták s megvitatták az elkészült munkákat. A hallgató a könyvtárban élt, mert a Kollégium egyetlen nagy könyvtár volt.”

A háborús események miatt utolsó vizsgáit Debrecenben tette le, és itt szerzett 1945-ben kitűnő eredménnyel középiskolai tanári oklevelet, majd 1946-ban *summa cum laude* bölcsészdoktorátust.

A családi környezetnek és a kitűnő iskolai képzésnek köszönhetően széles körű nyelvismerettel bírt, felsőfokon volt sajátja a német és francia nyelv, de jól tudott oroszul, románul, olaszul és latinul is.

A fiatal Csűry István első alkalmazása a Debreceni Egyetemi Könyvtárban történt 1945. április 11-én. Ettől kezdődően élete végéig ennek az intézménynek volt dolgozója, 1956. október 8-ától kezdődően igazgatója. A Könyvtár 1947-ben igazgató nélkül maradt; hivatalosan még nem, de valójában Csűry István látta el a vezetést, majd annak aktív részese maradt elődje, Kovács Máté igazgatása idején is. Kovács Máté szerette és nagyra becsülte a dolgozni szerető és tudó fiatalembert, igazgatósága alatt is az ő feladata maradt a voltaképpeni vezetői teendők jelentős részének ellátása. Az így vezetői tapasztalatokkal bíró Csűry Istvánt Kovács Máté bizalommal ajánlhatta saját utódjául 1956-ban, a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtár-tudományi Tanszékének professzori tisztjére való távozásakor.

Csűry István könyvtárosi pályájának első szakaszában – a háború okozta működési nehézségek kiküszöbölése, az elemi munkafeltételek kialakítása után – tervező- és gyakorlati munkát végzett egy korszerű könyvtári üzem alapvetékény-

ségeinek kiépítésében. Ő maga így vall erről: a '45 után munkába álló könyvtáros nemzedéknek minden vonatkozásban az alapozás problémáival kellett megbirkóznia, a katalógusok rendszerének, technikájának megtervezésétől, a hatékonyan működő munkaszervezet kialakításán át, az olvasóvá nevelés módszerének kikísérletezéséig, gyűjtési elvek kidolgozásáig és a hiányzó könyvtári rend megteremtéséig. A háború utáni könyvtári helyzet az érdeklődését a szó szűkebb értelmében vett könyvtárosi gyakorlatra, a gyakorlat éppen időszerű elemi problémáira irányította. Ez magyarázza, hogy az irodalomelméleti és szociológiai kutatás útján megtett kezdő lépések után, e szívéhez nőtt stúdiumokról önként lemondva a kevés belső szenzációt és külső megbecsülést ígérő, de a gyakorlat szempontjából parancsolóan szükséges *könyvtárelméleti és szervezéstudományi kutatás útjára lépett*, s ezen járva a primer eredményközlés mellett a szakmai publicisztika eszközeivel is szolgálni igyekezett a születő könyvtárügyet.

Első jelentős tudományos témája Móricz Zsigmond társadalomszemléletének tanulmányozása volt. A Móricz Zsigmond társadalomszemléletével foglalkozó doktori disszertáció írásának ideje (1945–1946) egybeesik könyvtárosi pályakezdésével. S ekkor a két elkötelezettség: az eredményt is hozó igyekezet az irodalom mint társadalmi jelenség tanulmányozására és a hivatásként vállalt könyvtárosi gyakorlati pálya konfliktusba került egymással. E konfliktusból az utóbbi került ki győztesen. Az a felismerés, hogy az előző korszakból örökölt könyvtári gyűjtemény és működésbeli szegénység leküzdhetetlen nehézségek elé állította a kutatást, arra ösztönözte, hogy minden erejét a gyakorlati hivatásra összpontosítsa.

A könyvtárosi pálya induló szakaszában Csúry István még úgy gondolta, csupán néhány évre kell felfüggesztenie eredeti terveit, s majd egy jó könyvtár erőforrásaira támaszkodva folytathatja – a már hatékonyan szolgált külső olvasókkal együtt maga is – tanulmányait az irodalomszociológia körében. Kutatói hajlamát és frissen szerzett metodikai jártasságát is a könyvtár javára kamatoztatta. Hamarosan nemcsak rendszeres felhasználója, a korszerű gyakorlatba átfordítója, hanem *tevékeny művelője is lett a könyvtári szakirodalomnak*. Tanulmányozni kezdte a könyvtári munkafolyamatokat, azok szervezeti és technikai feltételeit. A könyvtári működés korszerű szakmai és üzemszervezési alapjainak kiépítése részint a szakirodalom felhasználása, részint önálló tervezés révén történt. Egymást követte a könyvfeldolgozás munkafolyamatának megtervezése és kialakítása; az olvasószolgálat szervezetének, munkamenetének és nyilvántartásainak megtervezése, a könyvtári munkatervezés módszereinek és eszközeinek kidolgozása. Nevéhez fűződik a könyvtári munkanormáknak hazánkban először történő bevezetése; a könyvvállomány feltárásának differenciáltsága, katalogizálásának teljessége; a kartotékszerű könyvleltár bevezetése; az ún. forgalmi és holt anyag tárolásának, a többes példányok kezelésének ésszerűsítése; a könyvgyűjtemény tartalmi tervének elkészítése. Ezek a munkái akkoriban *országosan is kezdeményező jelentőségűek* voltak.

Frederik Taylor nyomdokain járva dolgozta ki és vezette be a könyvtári munkanormákat. A könyvtári munkafolyamatok állandó figyelemmel kísérése, elemzése és jobbítása pedig megfelel a minőségmenedzsment egyik alapvető, mai feltételének. A munkanormák országos alkalmazását a tervezés eszközeként szorgalmazta. Úgy gondolta, hogy országos, ill. könyvtártípusonként változó normaminimumok alkalmazását lehetne előírni egy sor munkaféleség megtervezésének kiszámítási alapjaként. Elképzelhetőnek tartotta, hogy bizonyos munkaféleségek esetén elő le-

hetne írni, hogy a normaminimumot vagy egy magasabb helyi normát az ellenőrzés és az egyéni munkaértékelés eszközeként is alkalmazták a könyvtárak.

A könyvtári szervezet korszerűsítésével kapcsolatos véleménye, a fokozatosság elvének érvényesítése a változtatások bevezetésekor napjaink könyvtárosai számára is megszívlelendők. Úgy látta, hogy az akkor adott szervezeti forma a könyvtári tevékenységek reális struktúráját tükrözi, ezért e szervezet szétzúzása alapjaiban rengetné meg a funkcionális struktúrát, anarchiához vezetne. *A korszerűsítés – Csúry István felfogásának értelmében – a meglévőt nem szétzúzni, hanem megtartani és felemelni hivatott.* Ez azt jelenti, hogy olyan differenciáltabb és magasabb rendű modell kialakítása a feladat, amelybe a jelenlegi egyszerűbb képlet minden életképes eleme szervesen beépülhet. A korszerűsítési folyamatban az adott személyzeti állomány hasznosítását tervezte, és csak távlatilag számolt további erőfeszítésével.

A gyakorlati munkával párhuzamosan folytatta Magyarországon úttörő jelentőségű könyvtártani kutatásait. E témában látott napvilágot a könyvtári üzem szervezetét és működését tárgyaló, sok tekintetben máig haszonnal forgatható könyve.

Az alaptevékenységek kiépültével – a debreceni Egyetemi Könyvtár igazgatói posztjára kerülésének időszakától – lehetővé és szükségessé vált az *információs jellegű tevékenységek* kiépítése. Erre az időre esik a szakbibliográfiai, tiszántúli bibliográfiai programok kidolgozása, a tényleges bibliográfiai feltáró munka megindítása, és ugyancsak országos jelentőségű bibliográfia-elméleti kutató és publikációs tevékenységének kibontakozása. Módos László túlméretezett tájbibliográfiai koncepciójával Csúry István a szelektálás szükségességét állította szembe, és több tanulmányban foglalkozott a válogatás és teljesség kérdésével a könyvtári és bibliográfiai gyűjtés szempontjából. A kérdés történeti folyamatának elemzéséből kiindulva irányította a figyelmet arra, hogy a dokumentumok számának nagy mértékű növekedéséből törvényszerűen következik a szelektálás szükségessége. A válogatás szempontjainak tudományos megalapozására törekedett, s ezen elvet kamatoztatta a könyvtár gyűjtőköri utasításainak megalkotásakor, a helyismereti bibliográfiai gyűjtésre vonatkozó álláspontjának összegezésekor, a helyismereti érdekű hírlapcikk tipologizálásával foglalkozó munkájában, majd a könyvtári tevékenység gyakorlatában. Szigorú revízió alá vette a gyűjteményépítés praxisát, személyes részvételével segítve a napról napra felmerülő vitás kérdések megoldását. Különös gondot fordított a Tiszántúli Katalógus anyagának új szempontú gyűjtésére. Kezdeményezésére készült el a tiszántúli helynév- és személynévgyűjtek, és történt meg mindazon cédulák kiszűrése a helytörténeti katalógusból, amelyek nem feleltek meg következetesen a felállított elvi szempontoknak.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a *helytörténeti dokumentumok gyűjtésére és feltárására* vonatkozó együttműködési törekvéseit sem. Ebben az időszakban meggyezés született az egyetemi és megyei könyvtár helyismereti tevékenységének időhatáraitra vonatkozóan, melynek értelmében az Egyetemi Könyvtár – a Tiszántúl és Debrecen életére vonatkozó régi dokumentumokban igen gazdag Református Kollégiumi Nagykönyvtárral együttműködve – végzi a regionális irodalom retrospektív gyűjtését és feltárását a háború befejezésének időszakáig, a Megyei Könyvtár az ezt követő évek vonatkozásában.

Pályájának ezen szakaszában jelentős állomásához érkezett a tanszékeken őrzött könyvgyűjtemények fejlődése is. Megkezdődött a tanszéki könyv- és folyóirat-be-

szerzés, valamint feldolgozás központosítása: nevezetesen a külföldi könyvek és folyóiratok központi beszerzése és katalogizálása, továbbá a tanszéki könyvtárak módszertani irányítása. A fejlesztő munka része volt az egyetemi kiadványok nemzetközi cseréjének és az általános kiadványcserének a megszervezése is. Ekkor indult a könyvtár kölöngyűjteményeinek kiépítése: az elsősorban tiszántúli vonatkozású, nem nyomtatott írásos dokumentumok gyűjtését vállaló kéziratár, a válogatásban és elrendezésben ugyancsak regionális hangsúlyú plakátár, a könyvtári munkafolyamatok végzéséhez, a tájékoztató munkához ma már nélkülözhetetlen bibliográfiai kézikönyvtár, a nagy értékű zeneműtár és mikrofilmár.

Csúry István az 1965. esztendő tekintetében a könyvtár vezetésében olyan mérőföldkönek, amely jelezte: az eredmények már megérlelték a nivóváltás szükségességét és minőségileg új célkitűzések lehetőségét. Gyakorlati vonatkozásban ekkor állította a könyvtár horizontálisan kiépült, bejárattott mechanizmusa elé az aktív gyűjteményépítés és információ tartalmi irányú feladatait, és látott hozzá az ehhez szükséges vertikális szervezeti elemek beépítésével (szakreferensek, szakgyűjtemények) az addig nem kielégítően ellátott egyetemi szükségletek kielégítéséhez. Az egyetemi könyvtár korszerű modelljének megvalósítása került napirendre, amely „lényegét tekintve tudományos kommunikatív tevékenységeknek az érdemi kutatási és oktatási tevékenységekben integrálódó rendszere.”

A könyvtár korszerű továbbfejlesztésének jegyében jelentős eredmények születtek új könyvtári funkciók, szolgálati ágak bevezetésével. Így épült ki Csúry István kezdeményezésére 1967-ben a *szakreferensi rendszer*. Korábban a könyvtár, horizontális szervezetben, a sajátosan könyvtári alapl műveleteket látta el korszerűnek számító szervezeti formában.

A szakreferensi rendszer bevezetésével járó szervezeti fejlesztés nem csupán abból állt, hogy a horizontális elrendezésű könyvtári műveletek rendszerébe beépült a tartalmi tevékenységek szaktudományok szerint tagozódó egysége; ezzel a tevékenységnek ez a típusa intézményessé és szervezetté vált. Együtt járt ez az olvasószolgálat, a tájékoztatás és a kézikönyvtári rendszer szakosításával, s egyáltalán a könyvtár tudományos és oktatási lényegű tartalmi feladatainak a tevékenységek központjába állításával.

Minőségi változást hoz az új rendszer a személyzet összetételében. Követelményként fogalmazódik meg az új szakreferensi munkakörök betöltőivel szemben az egyetemi doktorátus megszerzése, szakterületükön rendszeres kutató tevékenység folytatása.

E magasabb követelményrendszer felállítása

1. elsődlegesen az alapvető könyvtári funkciók betöltése érdekében történt,
2. ösztönzően hatott az egyetemi oktatókkal való partneri viszony kedvezőbb alakulására, és
3. lehetőséget teremtett a könyvtárban dolgozó tehetséges munkatársak egyéni tudományos törekvéseinek kibontakoztatására is.

A rendszer bevezetésekor Csúry István *a könyvtárosság új fogalmát és új programját* hirdette meg, amikor kimondta: az új feladat együttes ellátásához kevés a szakdiploma: a kutató–szakreferens párbeszéd csak akkor lesz erőtényező az információválság leküzdésében, ha a szakreferens is kutató. Meggyőződése volt, hogy a történelem néhány sorsfordulójához hasonlóan napjainkban is „tudós kollektívákra kell bízni az irodalmi áradat csatornába fogását, tudósoknak – s nem

technikák elidegenedett specialistáinak – kell idejük egy jelentős részét áldozniuk arra, hogy élő áttételül szolgáljanak a számítógépek nekivadult sornyomtatói és a felhasználói tudatok között...” A fejlődési spirál mai szintjén a polgári munkamegosztás által száműzött tudós embert s az élő tudományt – mint intézményünk örök lényegét – akarta visszahelyezni a könyvtárba.

Később a szakreferensi rendszer megújulásának kérdései foglalkoztatták. Megoldást keresett arra a problémára, hogyan lehet a szakreferensekre építve megerősíteni az információs szolgálatot. Elemző vizsgálat tárgyává tette: mi az oka annak, hogy a szakreferensek nagyobb kedvvel vállalják munkakörük hagyományos elemeit. A feladatok gyakorlati végiggondolása vezetett arra a felismerésre, hogy a szakreferensek előtt álló, figyelmüket szétaprózó feladatcsomó a legjobbak önszervező képességét is próbára teszi. Karnyújtásnyira érezte az időt, „amikor az önszervezés, párosulva bizonyos létszámfejlesztéssel, a szakreferenseknek is lehetővé teszi ... harmonikus munkarendjük kialakítását: fél idő a gyűjtemény s a ... tudományos kutatás, s egy másik fél a gyűjtött információ társadalmi hasznosítása.” A szakreferensség „új hullámát” a kapacitás bővítésével, a hiányzó szervezési erők beállításával kívánta mozgásba hozni a meglévő szakreferensi kapacitás hatékonyabbá tételé érdekében. Meggyőződéssel vallotta, hogy a szerény debreceni kezdeményezésnek távlata van a gépi adatbázisok, az automatizált könyvtárak világában is: „nemcsak hogy megnövekszik a szakreferensek szerepe, hanem a gép által végzett operációk mellett, s azokra támaszkodva, egyre kizárólagosabban a szakreferensek képviselik majd az élő könyvtári munkát.” Fáradhatatlan volt a különféle együttműködési lehetőségek könyvtári hasznosítása terén.

Az érdeklődés és a magyar könyvtárügyért vállalt felelőssége teremtett alapot a KMK műhelyével való együttműködésre. De talán több is volt ennél a Sallai István-nal és Sebestyén Gézával, az OSZK és a KMK nagy napszamosaival és más gyalognépekkel fenntartott és az egyetemi könyvtári műhely számára sok szakismereti épülést és hivatásbeli erősödést hozó munkakapcsolat.

Utaltunk már a helyismereti munka terén eme törekvésére, de számos más regionális és helyi könyvtári együttműködést is kezdeményezett. Igazgatása idején kezdődött meg a debreceni központi katalógus kiépítése az Egyetemi Könyvtárban, a debreceni könyvtárak külföldi könyvgyarapodásáról hírt adó havi tájékoztató kiadása, a debreceni könyvtárakba járó folyóiratok tájékoztatója és az OMIKK-kal együttműködve a fordítószolgálat megszervezése. Az érdekeket kölcsönösen szem előtt tartó példás együttműködést folytatott a régió jelentős egyházi gyűjteményeivel is: a nagy múltú Református Kollégium Nagykönyvtárával, majd később a máriapócsi bazilikák értékes régi szláv gyűjteményének egy részét őrző nyíregyházi Teológiai Főiskolával.

Jelentős szerepe volt az Egyetemi Könyvtár könyvtörténeti feltáró tevékenységének fejlődésében. Kezdeményezésére indult meg módszeresen, a könyvtári munka részeként az állomány possessor és marginális bejegyzéseit feltáró munka a debreceni Egyetemi Könyvtárban és a Református Kollégium Nagykönyvtárában, valamint az Egyetemi Könyvtár különgyűjteményeit feltáró munka, mint pl. a Vikár-és a Kner-gyűjtemény feldolgozása.

A kötelespéldány-szolgáltatásra alapozva vállalt új, nemzetközi feladatot. E feladat ellátásával vált lehetővé az OSZK-val való gyűjtésbeli munkamegosztás egy speciális dokumentumtípus, az ipari katalógusok terén.

Gazdaságos és ésszerű elképzelést dolgozott ki az egyetem integrált könyvtári rendszerére vonatkozóan, meggyőző munkát végzett az illetékesek és érdekeltek körében annak elfogadtatása céljából, majd gyakorlati tevékenységet fejtett ki az elképzelés fokozatos megvalósítása érdekében. E koncepció keretében jött létre egyetemünkön az országosan is első központi könyvtári-tanszékcsoporti közös fenntartású integrált egység, a Kémiai Szakkönyvtár.

Pályájának utolsó szakaszában (1965–1980) jelentősnek mondhatjuk munkásságát a katalogizálás munkafolyamatának ésszerűsítése és technikai korszerűsítése tekintetében, a teljes személyzetre kiterjedő munkanap-fényképezésen alapuló új könyvtári munkanormák megállapításában, a szolgáltatások fejlesztésében. Javaslataira külön beruházással szerveződött az összegytemi feladatokat ellátó nyomdaműhely, és fejlődött a mikrofilm és másolat-szolgáltatásokat nyújtó reprográfiai osztály.

Kezdeményezte újabb bibliográfiai kiadványsorozatok megindítását. (A Kosuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának Bibliográfiai Kiadványai; Tiszántúli Időszaki Kiadványok Repertóriumai; Tiszántúli Személyi Bibliográfiák, Régi Tiszántúli Könyvtárak, Tiszántúli Kéziratos Emlékek; A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Tanárainak Munkássága; valamint az Alföldi Nyomdával közös kiadványsorozatban Előadások a könyvről címen.)

Több ízben vett részt hazai országos könyvtári konferenciákon és nemzetközi tanácskozásokon, ahol színvonalas előadásokkal öregbítette a magyar könyvtárügy és az általa vezetett intézmény hírnevét. A Debreceni Egyetemi Könyvtár keretében jól sikerült konferenciákat, előadássorozatokat szervezett, országos viszonylatban is kiemelkedő könyvművészeti kiállításokkal társítva (Borsos Miklós, Kass János, Lengyel Lajos, Szántó Tibor és mások életművét bemutató kiállítások.)

Könyvtárosi pályájának első szakaszától tevékenyen részt vett a könyvtári közéletben, a könyvtárügy országos önirányításában. Tagja volt többek között az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanácsnak, elnöke volt a Könyvtárigazgatási Szakbizottságnak és tevékeny résztvevője több országos terv, jogszabály kidolgozásának. Tagja volt továbbá az UNESCO Nemzeti Bizottság Könyvtári Albizottságának, a Könyvtárgépesítési Munkabizottságnak, elnöke a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Bibliográfiai Bizottságának, 1972–1975-ig a magyarországi egyetemi könyvtárak szakfelügyelőjeként az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsának. E testületekben sok munkát vállalt, sok kezdeményezést indított útnak, tervek, tanulmányok, kongresszusi referátumok készítésével országos és nemzetközi könyvtári problémák megoldásában működött közre.

Ez a gazdag, a debreceni Egyetemi Könyvtár falain messze túlmutató életpálya, ha a teljesítményekhez mérjük, nem bővelkedik hivatalos elismerésekben.

Csúry István a magyar könyvtárügy egyik legműveltebb, széles körű szakmai felkészültséggel rendelkező, problémaérzékeny és az új törekvések iránt hallatlan fogékonyságot tanúsító, kezdeményező munkása volt. A vele töltött hosszú évek egy könyvtáros generáció – ahogyan ő nevezte: „a konszolidációs nemzedék” – számára voltak meghatározó jelentőségűek. Megtanultuk tőle a könyvtárosi pálya szeretetét, az igényességet munkánk végzésében és munkatársi kapcsolataink alakításában. Magasra emelte a mércét elsősorban saját maga, de az általa megbecsült munkatársak számára is. Megbecsülését kizárólag az értelmesen és önzetlenül végzett munkával, a könyvtári fejlődés irányába ható kritikus gondolkodással le-

hetett megnyerni. Szívesen vette, olykor provokálta a szakmai vagy emberi problémákkal kapcsolatos vitákat, s a racionális okfejtéssel szemben mindig kész volt feladni vagy módosítani saját álláspontját. Munkatársait lelkesítve nem egyszer odaadó, különlegesen nagy teljesítményekre tudta bírni kollektíváját. Megtanultuk mellette, hogy a könyvtári szakirodalom olvasását hivatásbeli normának tekintsük, amely biztos alapul szolgál munkánk végzésében, az általunk betöltött munkakör fejlesztésében. Az általa vezetett kollektíva szakmai gyarapodását, szakismeretének naprakészségét szolgálták a rendszeresen tartott referáló délutánok. A jó ügyek érdekében kérte, várta a szűkebb kollektíva, a hivatást vállaló könyvtárosok alkotó összefogását. Érzékenyen figyelt arra, hogy kollektívájában a tudományos könyvtárosságnak, a jó törekvéseknek és értékrendnek igazán képviselője legyen. Munkatársai körében tiszteletnek, szeretetnek és megbecsülésnek örvendett. Ennek legszebb és legmeggrázóbb pillanatai a kollektíva egyként való kiállása pályájának kritikus helyzeteiben, legfőképpen életének súlyos betegséggel terhelt utolsó hónapjaiban.

Csűry István könyvtárosi tevékenysége nem hasonlítható a könyvtárba kívülről érkezettek pályájához. Ez a pálya a könyvtárosság életre szóló tudatos vállalásán alapult! A régi könyvtárosokéra emlékeztető aszketizmus jellemezte, amellyel felüggesztette személyes gazdagodását, ismeret- és élményszerzési igényét a felkészültségének és legmélyebb hajlamának megfelelő területen. Az eszköz céllá lépett elő! Szem előtt tartotta Kőhalmi figyelmeztetését a technikában ragadás veszélyéről. Pályájával, tevékenységének eredményeivel bizonyította, mennyire tudott azonosulni Kőhalmi Béla gondolatával: „Ha van intézmény, amelynek számára veszélyt jelent, ha csak a technikával foglalkozik, úgy a könyvtár az, amelyet szoros szálak kötnek a szellemi élethez és jelentős szerepet kell vállalnia a tudományra alapozott társadalomépítő munkában.” Bár egyéni pályája megszenvedte a gyakorlat ismereti megalapozására fordított nagy kitérőt, de tudta, hogy ezt a munkát a könyvtárügy javára valakinek, valakiknek el kell végezniük! Eredményei nemcsak a praxisba ömlöttek be, hanem segítettek felemelni a könyvtárosok gyakorlati tevékenységét és a könyvtárosképzést arra a szintre emelni, ahonnan könnyen kifejleszthető a technikai (műszaki) és szervezéstudományi eredmények rendszeres követésének és adaptálásának készsége.

Újításait, fejlesztési elképzeléseit mindig a hagyományok tiszteletének jegyében, azokra építve és nem azoknak romjain vezette be. A megjobbító változtatásokat széles körben megtárgyalta, előkészítve azok kellőképpen megindokolt bevezetését.

A könyvtáros szakma hivatásként vállalása, annak magas színvonalú művelése, fejlesztése és képviselője Csűry István szellemében méltó feladatot jelent napjaink könyvtárosainak, és ezért pályájának mélyebb megismerését, tanulmányozását mindannyiuk szíves figyelmébe ajánlom.

Gomba Szabolcsné